

RADY OBČANŮM

Co dělat při silném větru?

- Před příchodem větru preventivně zajistěte okna, dveře, odstraňte nebo upevněte volně uložené předměty (např. květináče, zahradní nábytek), které mohou v důsledku větru ohrožovat okolí. Dávejte si pozor zejména na volně ležící plechy, skleněné výplně nebo jiné pevné a ostré předměty, z nichž se za silného větru stávají smrtící zbraně.
- Bezpečný úkryt před silným větrem poskytují budovy s nenarušenou statikou. Omezte pohyb venku a jízdy autem, neschovávejte se pod stromy, nebo v okolí vyšších a starších budov, u kterých hrozí stržení střešní krytiny (tašky, plechy), rozhodně nechoďte do lesa a nevydávejte se na horské túry.
- Neparkujte auta pod stromy či v blízkosti něčeho, co hrozí zřícením, dávejte si pozor na vysoké sloupy.
- Pokud za silného větru řídíte auto, jeďte maximálně opatrně a pomalu. Větrné poryvy mohou auto učinit neovladatelné a hrozí také zvýšené nebezpečí střetu s překážkou na silnici. Předem si zjistěte, zda trasa vaší jízdy je průjezdná a vozovka sjízdná, abyste neuvízli.
- Spadlých drátů elektrického napětí se nedotýkejte a vůbec se k nim nepřibližujte.
- Sledujte vývoj situace ve sdělovacích prostředcích.
- Pomáhejte blízkým i nemohoucím, starým lidem i dětem.
- **NEPODCEŇUJTE** předpovídanou situaci a **NEPŘECEŇUJTE** vlastní síly, schopnosti a možnosti.
- **NEROZŠÍRUJTE** poplašné a neověřené zprávy.
- **UVĚDOMTE SI**, že největší hodnotu má lidský život a zdraví a až potom záchrana majetku.

Pokud je lidský život, zdraví popř. majetek v bezprostředním ohrožení, volejte hasiče na číslo **112** nebo **150**.

Co dělat v případě ohrožení?

Jste - li svědkem nebo účastníkem mimořádné události, volejte tísňovou linku 112.

- Zachovejte klid.
- V rámci svých možností poskytněte pomoc ostatním, zejména starým, nemohoucím a nemocným lidem.
- Dbejte pokynů záchranářů a policistů.
- Uvědomte si, že největší hodnotu má lidský život a zdraví a až potom záchrana majetku.
- Nepodceňujte vzniklou situaci.
- Varujte ostatní ohrožené osoby ve svém nejbližším okolí.
- Nerozšiřujte poplašné a neověřené zprávy.

Jak chránit dýchací cesty v případě požáru nebo hustého kouře?

Během požáru dochází k zakouření prostoru toxickými zplodinami hoření. V důsledku nadýchání se těchto zplodin může člověk i zemřít. Proto:

- V případě nečekané potřeby chránit si dýchací cesty (nos a ústa) použijte jakoukoliv textilii, kterou máte momentálně po ruce (složený kapesník, šálu, svetr apod.).
- Pokud možno navlhčete ji, ochrana bude účinnější.
- Pohybujte se více u země, je tam menší koncentrace zplodin.
- Snažte se co nejrychleji opustit zakouřený prostor.

V případě zasažení ohněm se chovejte dle pravidla: „Zastav se, lehni si a kutálej se!“

- **Zastav se** - neutíkejte (během či chůzí se oheň ještě více rozšíří) - běžící osobu je nutno třeba i násilím zastavit, donutit ulehnout a uhasit oděv.
- **Lehni si** - kdekoliv jste, venku nebo uvnitř, okamžitě si lehněte na zem a pro ochranu obličeje si ho zakryjte dlaněmi (dlaně nepřikládejte na tvář pouze v případě, že hoří rukávy oblečení).
- **Kutálej se** - valivým pohybem se pohybujte do doby, až plameny uhasnou - kutálením se zamezí přístupu kyslíku potřebného k hoření. Je-li po ruce deka, nebo jiná vhodná textilie (nesmí to být textilie z umělých látek), lze ji též použít k uhašení hořícího oděvu.

Na co nezapomenout při evakuaci?

Dodržujte zásady pro opuštění bytu, vezměte si evakuační zavazadlo a včas se dostavte na určené místo. Dodržujte pokyny orgánů zabezpečujících evakuaci i při použití vozidel.

Zásady pro opuštění bytu nebo domku v případě evakuace:

- Uhasťte otevřený oheň v topidlech.
- Vypněte elektrické spotřebiče (mimo ledniček a mrazniček).
- Uzavřete přívod vody a plynu.
- Ověřte, zda i sousedé vědí, že mají opustit byt.
- Dětem vložte do kapsy oděvu cedulku se jménem a adresou.
- Kočky a psy si vezměte s sebou.
- Ostatní domácí zvířata, včetně exotických zvířat, ponechte doma a dobře je předzásobte vodou a potravou.
- Vezměte evakuační zavazadlo, uzamkněte byt a dostavte se na určené evakuační středisko.

Evakuační zavazadlo:

Jako evakuační zavazadlo poslouží např. batoh, cestovní taška nebo kufr. Zavazadlo označte svým jménem a adresou.

Obsahuje zejména:

- Užívané léky, inzulín atd.
- Základní trvanlivé potraviny, nejlépe v konzervách, dobře zabalený chléb a hlavně pitnou vodu. (max. na tři dny)
- Předměty denní potřeby, jídelní misku a příbor.
- Osobní doklady, peníze, pojistné smlouvy a cennosti.
- Přenosné rádio s rezervními bateriemi, svítilnu.
- Toaletní a hygienické potřeby.
- Náhradní prádlo, oděv, obuv, pláštěnku, spací pytel nebo přikrývku.
- Kapesní nůž, zápalky, šití a další drobnosti.

Co dělat v případě nálezu podezřelého zavazadla?

Může se stát, že v prostředku hromadné dopravy, na nádraží, čekárně nebo zastávce městské dopravy narazíte na podezřelý předmět - zavazadlo, ke kterému se nikdo nehlásí a u kterého dojdete k názoru, že by mohl být nebezpečný. Vedle nebezpečných chemických, biologických nebo radioaktivních látek by se mohlo jednat o tzv. nástražné výbušné systémy („profesionální“ nebo improvizované - a to jak časované nebo sestavené tak, aby vybuchly při nárazu, doteku nebo prostřednictvím rádiového signálu). Stejně tak je možné, že - například při stavebních pracích - narazíte na nevybuchlou municí. Jak v takové situaci postupovat?

- Pokud to je možné, zachovejte v co nejvyšší míře klid.
- S podezřelým předmětem nehýbejte, neotvírejte ho a nedotýkejte se ho.
- Neodbornou manipulací by mohlo dojít k výbuchu, šíření nebezpečných látek nebo ke ztrátě kriminalistických stop (otisky prstů, stopy DNA).
- Nález podezřelého předmětu co nejdříve oznamte průvodčímu, řidiči, případně jinému odpovědnému pracovníkovi hromadné přepravy.
- V případě, že předcházející doporučení nelze realizovat, obraťte se na tísňovou linku 112 a řiďte se pokyny operátora.
- Předmět operátorovi tísňové linky co nejlépe popište (vzhled, nápisy, chemické značky či číslice na obalu).
- Na podezřelý předmět upozorněte i ostatní cestující.

Co dělat v případě bouřky?

Letní období je typické i častým výskytem bouřek, které nás mohou překvapit například během výletu. Ve městě se před bleskem můžeme schovat v budově, ale co v přírodě? I když k přímému zásahu člověka bleskem dochází jen zřídka, končívají podobné případy mnohdy tragicky a proto je dobré chovat se za bouřky rozumně:

- Během bouřky nevycházejte zbytečně ven a raději si neplánujte výlety, pokud předpověď hlásí výskyt bouřek.
- Pokud se v době bouřky nacházíme venku, je lépe přerušit některé činnosti a vyhledat spolehlivý úkryt. Největší nebezpečí zásahu bleskem hrozí při pobytu v otevřeném terénu a na vyvýšených místech, v bezprostřední blízkosti železných konstrukcí (sloupy elektrického vedení) a vysokých osamocených stromů. Jelikož je blesk jak známo silný elektrický výboj atmosférického původu, velké nebezpečí hrozí při koupání, windsurfingu, plavbě v loďce, příliš bezpečné není ani telefonování, či práce s elektrickými a plynovými spotřebiči. Za bouřky venku nepřenášejte kovové předměty (ani deštník!!) – fungují totiž jako bleskosvod. Ačkoliv za bouřky si většinou na nedostatek větru nemůžeme stěžovat, není vhodné ani pouštění draků.
- Bezpečný úkryt před bleskem poskytují (samozřejmě kromě budov opatřených bleskosvodem) husté lesy a háje, nižší porost, úzká údolí, úpatí vysokých skalních stěn. Naopak během bouřky v přírodě se rozhodně neschovávejte pod osamělými stromy, pod převisy nízkých skal, či v menších staveních bez bleskosvodu (např. staré hájence). Velké nebezpečí neskýtají ani velká stavení s porušenou statikou (např. zpusťlé polorozpadlé kostely), kde v případě úderu blesku hrozí další narušení zdiva a zřícení.
- Nezdružujte se v blízkosti potoků nebo na podmáčené půdě. Vhodný úkryt nepředstavuje ani stan či malá jeskyně ve skále. Rovněž sezení na izolační podložce (karimatka, batoh) vás před přímým zásahem blesku neuchrání.
- Překvapí-li vás bouřka přece jen na rozlehlé holé pláni, rozhodně nepokračujte dál v chůzi a nezůstávejte ve skupině. Nejlépe je přečkat bouřku v podřepu s nohama a rukama u sebe, popř. si lehnout v nějaké prohlubni.
- Pokud vás zastihne bouřka v automobilu, nemusíte se blesku příliš obávat. Jestliže necháte okna i dveře zavřená, poskytne vám plechová karoserie spolehlivou ochranu. V případě silných nárazů větru však dávejte pozor na padající stromy či větve.
- Bouřka je nejvíce nebezpečná do vzdálenosti 3 km (tj. zhruba 9 s mezi hřměním a bleskem), ale v bezpečném úkrytu raději zůstaňte až do doby, než bude bouře alespoň 10 km vzdálená (tj. zhruba 30 s mezi hřměním a bleskem).
- Většinu bouřek doprovází i silný vítr, který také představuje riziko. Proto se držte v bezpečné vzdálenosti od vysokých stromů (hrozí vývraty, nebezpečné odletující větve můžou způsobit vážná zranění), nebo sloupů elektrického vedení (shozené dráty mohou být stále pod proudem).
- A ještě jednou: během bouřky pozor na vodu a všechny látky, které snadno vodí proud. Když však přece jen dojde k nehodě, první pomoc při úrazech bleskem je stejná jako při ostatních úrazech způsobených elektrickým proudem a při popáleninách. Podle stavu zraněného bývá často nezbytné použít umělé dýchání, srdeční masáž, protišoková opatření apod.

Letní bouřky přináší často také prudký přívalový déšť, který během chvilky snadno promění líně se plazící potůček v rozběsněný živel. S tím je nutné počítat již v okamžiku výběru tábořiště. Hasiči každý rok evakuují děti z letních táborů umístěných na březích potoků a řek, které ohrožovalo nenadálé rozvodnění. V takových případech jde mnohdy i o život.

Co udělat před odjezdem na dovolenou?

- V létě je také obvykle doba dovolených, kdy se ze svých domovů vzdalujeme na delší čas. Před odjezdem na dovolenou bychom neměli zapomenout zkontrolovat, zda máme vypnuty všechny spotřebiče, zda např. nezůstal zapnutý sporák, žehlička. Obzvláště riziková je lednička, pokud ji můžeme spolu s mrazákem vyprázdnit, je nejlepší centrální vypnutí.
- Uzavřete hlavní přívody plynu a vody, elektrospotřebiče, u kterých to lze, zcela odpojte z elektrické sítě, v případě televizoru i od antény. Chráníme tak náš majetek před poškozením či úplným zničením v případě úderu blesku či prudkého výkyvu napětí v elektrické síti. Doporučuje se i vypnutí jističů pro světelný a zásuvkový okruh. Samozřejmostí je vypnutí všech světel a zavření oken.
- Pro případ, že by v době naší nepřítomnosti u nás doma přesto došlo k nějaké nemilé příhodě, je dobré se domluvit se sousedem či známým a nechat u něj rezervní klíče. Hasiči tak budou moci rychleji zasáhnout, nebudou se muset dovnitř dostávat násilím a ničit např. vstupní dveře. Pro úplnou jistotu můžete u souseda zanechat i kontakt na místo našeho pobytu, abyste se mohli v případě potřeby urychleně vrátit domů.

V přírodě na nás však při naší nepatrnosti číhají i jiná nebezpečí, než jen bouřky či lesní požáry. Zejména neposedné děti patří mezi rizikové skupiny, a to především během prázdnin, kdy využívají větších možností jak se vyhnout dozoru dospělých a praktikují i nejružnější nebezpečné aktivity. Zejména starší chlupci chtějí být v kolektivu hrdiny a toto své hrdinství chtějí dokazovat například lezením po skalách nebo do jeskyní a různých štol. Přeceňují své schopnosti v neznámém terénu a když tyto případy neskončí smrtelným úrazem, mohou mluvit o mimořádném štěstí. Často záchrana života v takovýchto případech opět závisí od rychlého zásahu jednotek požární ochrany a dalších složek integrovaného záchranného systému. Proto i zde můžeme dát několik dobrých rad:

- Nepohybujte se nikdy řádně nezajištěni v blízkosti okrajů skal, štol atd. Vždy hrozí nebezpečí pádu v důsledku ztráty rovnováhy, uklouznutí, propadnutí, stržení větrem atd.
- Pozor na pohyb v neznámém terénu, a to zejména za snížené viditelnosti nebo v noci.
- Nešplhejte nikdy nezajištěni na skály. Zpočátku se výstup může zdát jednoduchý, ale cesta zpět je vždy podstatně náročnější! Nečekaný pád může způsobit také uvolněná nebo zvětralá hornina či náhlá slabost.
- Nikdy nepřeceňujte své síly ani ve snaze pomoci kamarádovi. Raději vždy přivolejte na pomoc hasiče nebo někoho z dospělých.
- Nepouštějte se nikdy bez odborného doprovodu do průzkumů štol a jeskyní. V těchto prostorách hrozí mnoho nečekaných a neznámých nebezpečí - zával, ztráta orientace, zaklínění se v úzkých prostorách, nečekané zaplavení prostor, přítomnost nebezpečných plynů atd.
- Nikdo by neměl přeceňovat své síly. Vždyť i pro zkušené a trénované hasiče je považována za nebezpečnou a vyžadující zajištění výška nebo hloubka větší 1,5 metru!

Podobná nebezpečí mohou číhat i v městském prostředí např. při lezení na komíny, lešení, na vysoké konstrukce jako různé stožáry, vysílače apod. nebo v kanalizačních sítích nebo kabelových kanálech.

V letním období nesmíme opominout ani nebezpečí, která nás mohou ohrožovat při koupání nebo vodáckém sportování.

- **Nebezpečné je koupání v noci, kdy snadno dojde ke ztrátě orientace.**
- **Nikdy neskákejte uhrátí do vody, hrozí nebezpečí srdečního selhání a utonutí.**
- **Neskákejte nikdy do vody, o které nevíte, jak je hluboká nebo zda se pod hladinou neskrývají kameny nebo jiné předměty.**
- **Nepřeceňujte nikdy své plavecké schopnosti a také v případě, že jste dobrými plavci, vždy počítejte např. s možností náhlé změny počasí, podchlazení, svalové křeče atd.**
- **Při sjíždění řek a zejména jejich splavů by měla být v lod'ce zkušená dospělá osoba a děti by měly mít plovací vestu.**
- **Nepohybujte se nikdy v přílišné blízkosti břehů. Mohou být podemleté nebo může dojít k uklouznutí a pádu do vody. Hrozí pak nebezpečí těžkých zranění při nárazech do předmětů pod hladinou, uvíznutí a utonutí ve víru atd.**
- **A když dojde k nejhoršímu a někdo se začne topit - raději přivolejte někoho dospělého nebo přímo některou ze složek IZS! Je to vždy velmi nebezpečná situace, mnohdy náročná i pro profesionály. Pokud se stanete svědky utonutí, vždy si co nejlépe zapamatujte (označte) místo, odkud nebo kde jste tonoucího naposledy viděli a co nejrychleji přivolejte pomoc.**

I ve městě mohou číhat podobná nebezpečí. Jedná se především o nejrůznější splavy, vpusti, jímky, studny, odkalovací nádrže čističek, přehradý apod.

Rizikem typickým pro letní období je v jistém smyslu i sklizeň obilí. Zemědělská technika (traktory, kombajny, automobily) totiž může při neopatrné obsluze zapříčinit požár – chytne např. sláma od výfuku, který se příliš přiblíží apod. Nebezpečí souvisí i s uskladněním materiálu, například nedostatečně usušeného sena. To se pak v případě, že není zajištěno nedostatečné větrání, postupně zahřívá a může dojít i k samovznícení. Značné riziko hrozí zejména u velkokapacitních seníků. Vhodnými opatřeními jsou v tomto případě fungující kvalitní větrací systém a pravidelné měření teploty uskladněného materiálu. V případě, že překročí kritickou mez 65 C, je nutno materiál alespoň částečně vyskladnit, přeuspořádat a tím ochladit. K podobnému samovznícení může dojít i u slámy ve stohu.

S parními lokomotivami se dnes již jen tak lehce nesetkáme, na koleje se dostanou většinou jen při slavnostních příležitostech, kdy v plné parádě brázdí regionální tratě. I to je však značné riziko, protože odletující jiskry mohou zapálit např. okolní stráně, které již dnes nejsou zbaveny porostu. Pokud tedy někdo hodlá uspořádat podobnou jízdu s parní lokomotivou, ta by měla být vybavena lapačem jisker. Organizátor navíc musí celou akci nahlásit na Hasičský záchranný sbor příslušného kraje, který musí akci schválit a organizátor by měl následně po dohodě s hasiči přijmout adekvátní protipožární opatření.

Když přes veškerou vaši opatrnost přece jen dojde k požáru či jiné závažné situaci, kdy potřebujete pomoc hasičů nebo jiných záchranářů, snažte se v první řadě zachovat klid a nepodlehout panice. Nejdříve chraňte život a zdraví, teprve potom majetek. Jakoukoliv

událost, která se stane vám či které jste svědkem, co nejdříve oznamte hasičům na lince **150** nebo **112**.

A nezapomeňte tato pravidla omezující možná rizika dodržovat i při návštěvě zahraničí. Čeští turisté již nejednou v minulosti způsobili svou neopatrností neštěstí a udělali své rodné zemi ostudu. Mementem je požár v chilském Národním parku zaviněný českým cestovatelem.

Při předávání zprávy na čísla tísňového volání je nutné uvést:

- **důvod volání**
- **místo nálezu**
- **své jméno a číslo telefonu, ze kterého voláte**
- **po ukončení hovoru je třeba vyčkat na zpětný ověřovací telefonát operačního střediska**